

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงินจากมุมมองนักบัญชีของบริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

Factors Affecting the Quality of Financial Statements from the Perspective of Accountants of the Listed Companies

สวณีย์ สุวรรณรัตน์^{1*}

Sawanee Suwannarat^{1*}

¹ สาขาบัญชี, คณะบัญชี, มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพมหานคร

¹ Department of Accounting, Faculty of Accounting, Sripatum University, Bangkok

* E-mail: kook-kuu@hotmail.com

Received June 27, 2023 Revised November 20, 2023 Accepted December 4, 2023

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยนี้เป็นไปเพื่อศึกษาปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ในมุมมองของนักบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ 1.ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี (Accountant) 2.ปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) 3.ปัจจัยด้านการสอบบัญชี (Auditing) 4.ปัจจัยด้านการควบคุมภายใน (Internal Control) โดยเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จากผู้ทำบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ที่ขึ้นทะเบียนผู้ทำบัญชีกับสภาวิชาชีพบัญชี ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน

ผลจากการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี ด้านทักษะในการประกอบวิชาชีพ ด้านการตระหนักถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โปรแกรมบัญชี และเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ปัจจัยด้านการสอบบัญชี ด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะในการประกอบวิชาชีพ และ 4) ปัจจัยด้านการควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยง ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน, คุณภาพของงบการเงิน, นักบัญชี

Abstract

The purpose of this research is to study various factors that affect the quality of financial statements. From the perspective of accountants of companies listed, these are: 1. Accountant factors 2. Digital technology factors 3. Auditing factors 4. Internal control factors. The tools used in this research were collected using questionnaires of bookkeepers of companies listed stock exchange that registered accountants with the Federation of Accounting Professions. In Bangkok 306 Sets.

The results of the research showed that: 1) Factors of accountants, professional skills, awareness of professional ethics, 2) Factors of digital technology, accounting software, and information technology, 3) Factors of auditing, knowledge, competence, professional skills 4) Factors of internal control, risk management, organizational structure are factors that positively affect the quality of financial statements.

Keyword: Factors Affecting the Quality of Financial Statements, Quality of Financial Statements, Accountants

บทนำ

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งการจัดทำงบการเงินที่มีคุณภาพย่อมส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ ในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทย งบการเงินมีบทบาทสำคัญอย่างมากสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ ตามมติคณะรัฐมนตรีประกาศใช้พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 โดยมีสาระสำคัญที่กำหนดให้ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนบริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจกรรมร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ให้เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี และกำหนดให้ผู้ทำบัญชีต้องเข้ามามีส่วนรับผิดชอบในการจัดทำบัญชีและงบการเงินของธุรกิจ ซึ่งการจัดทำงบการเงินมี

วัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งสารสนเทศทางการเงินที่สำคัญและตอบสนองความต้องการสารสนเทศของผู้ที่ใช้งบการเงิน ซึ่งประกอบไปด้วย รัฐบาลหรือหน่วยงานราชการ สาธารณะชน ผู้ลงทุน ลูกจ้าง ลูกค้า (ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์, 2557) คุณภาพของงบการเงินจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งจากงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน พบว่าปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้งบการเงินมีคุณภาพมีหลายปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านผู้ทำบัญชี (Accountant) ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะในการประกอบวิชาชีพ และด้านการตระหนักถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินโดยรวม (ทัตดาว สิทธิรักษ์, 2557) 2) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) โปรแกรมสำเร็จทางการบัญชี

เชื่อมโยงข้อมูลภายในและภายนอก แบบไร้รอยต่อ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบัญชี โดยการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่บันทึกในรูปแบบเอกสาร มาเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และรวบรวมไว้ในฐานข้อมูลของ (Aris Eddy Sarwono 2021 and Emmy Indrayani, 2021) 3) ปัจจัยด้านการสอบบัญชี (Auditing) เป็นกระบวนการการตรวจสอบสมุดบัญชีของธุรกิจ ตลอดจนเอกสารประกอบการลงบัญชี รวมทั้งหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงบัญชีว่าได้ปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งการตรวจสอบบัญชีต้องปฏิบัติโดยผู้ตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุน ความเสี่ยง ความเป็นอิสระและความเที่ยงธรรมของผู้ตรวจสอบภายใน ทักษะเชิงความคิดในการวิเคราะห์และวิจารณ์วิธีการที่มีประสิทธิภาพ หรือระบบแนวความคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเทคนิคในการควบคุมภายใน และการตระหนักและเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงและโอกาสที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบ (รัชณี บินยาเซ็น, 2560 และ รัตติยา วงศรีลา, 2561) 4) ปัจจัยด้านการควบคุมภายใน (Internal Control) เป็นกระบวนการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในองค์กรเพื่อให้มั่นใจในความถูกต้องและความน่าเชื่อถือได้ของงบการเงินประกอบด้วย การบริหารความเสี่ยง การจัดโครงสร้างองค์กร และกฎระเบียบ ข้อบังคับ (ดารุณี ธรรมประวัติ และวิสาขรัตน์ ภาณุตานนท์ มหาสารคาม, 2564) โดยจากการทบทวนงานวิจัยในอดีต แสดงให้เห็นว่าทั้งปัจจัยผู้ทำบัญชี ปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ปัจจัยด้านการสอบบัญชี รวมถึงปัจจัยด้านการควบคุมภายใน มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน กอปรกับในมุมมองของนัก

บัญชีในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเห็นว่ารายงานทางการเงินของธุรกิจควรได้รับการปรับปรุง โดยเน้นเรื่องข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative information) ความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ (Relevance) ความมีสาระสำคัญ (Materiality) โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้ใช้งบการเงินจะได้รับเป็นหลัก (Perspectives from Users) ทั้งนี้ผู้ใช้งบการเงินอยากจะเห็นงบการเงินที่มีความกระชับตรงประเด็น และให้ข้อมูลที่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และไม่ได้ให้แค่ข้อมูล (Data) แต่ให้ข้อมูลเชิงลึก (Insights) เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ และในเมื่อบริษัทใดสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้ใช้งบการเงินได้มากกว่าบริษัทอื่นในตลาดก็จะมีรายได้เปรียบสูง (สภาวิชาชีพบัญชี, 2565)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงินจากมุมมองของนักบัญชี ถือเป็นผู้ปฏิบัติงานในการทำงานงบการเงินโดยตรง ที่จะนำไปสู่การจัดทำงบการเงินที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงินจากมุมมองของนักบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงินจากมุมมองของนักบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการสอบบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงินจากมุมมองของนักบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงินจากมุมมองของ

นักบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงินจากมุมมองของนักบัญชี ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1) คุณภาพของงบการเงิน

งบการเงินที่มีคุณภาพ เป็นผลมาจากการจัดทำของผู้ทำบัญชี และผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หากผู้ทำบัญชีมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานบัญชี มีความระมัดระวังรอบคอบ และมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ ก็จะส่งผลให้งบการเงินที่จัดทำมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ส่วนผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือกิจการ หากมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ทั้งในเรื่องงบประมาณ หรือทรัพยากร ก็จะช่วยให้ผลการปฏิบัติงานของ ผู้ทำบัญชีมีคุณภาพ โดยคุณภาพของงบการเงินวัดจากความสามารถเข้าใจได้ ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ความทันเวลา และความสามารถเปรียบเทียบได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นไปตามลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดไว้ (อุมาวดี เดชธำรงค์ และ นารินทร์ รักดีศิริวงษ์, 2561)

2) ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน

จากการศึกษาในอดีต พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ได้แก่ ปัจจัยภายในและ

ภายนอก ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทำบัญชี ผู้สอบบัญชี มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน และการศึกษาในอดีตยังพบว่าศักยภาพของนักบัญชีมีผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงิน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ความสามารถ ทักษะทางวิชาชีพบัญชี และการตระหนักถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ ล้วนมีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน (ทัตดาว สิทธิรักษ์, 2557) นอกจากนี้ปัจจัยเทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ การประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จทางการบัญชี และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพรายงานการเงิน (ณัฐวุฒิ ตันติเศรษฐ์, 2558 และ วารินพรรณ สุรวงศ์ชัยวัช, 2558) นอกจากนี้ปัจจัยการควบคุมภายใน ได้แก่ ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านโครงสร้างองค์กร และด้านกฎระเบียบข้อบังคับ มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน (จิตรลดา สีหามาตย์, 2561 ; ดารุณี ธรรมประวัติ และวิสาขรัตน์ ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม, 2564)

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยในอดีตข้างต้น งานวิจัยนี้จึงได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน โดยแบ่งเป็น 4 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี ปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ปัจจัยด้านการสอบบัญชี และปัจจัยด้านการควบคุมภายใน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี

ทัตดาว สิทธิรักษ์ (2557) ศึกษาผลกระทบของนักบัญชีที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของนักบัญชีการตระหนักถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ ความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชี และ

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อ
คุณภาพรายงานทางการเงิน

2) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

ณัฐวุฒิ ตันติเศรษฐ์ (2558) ศึกษาปัจจัยที่
ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงินและ
ประสิทธิภาพในการตัดสินใจของบริษัทที่
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ผลการศึกษา พบว่า ความสามารถของระบบ
สารสนเทศทางบัญชีมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ
คุณภาพของงบการเงินโดยรวม

วารินพรรณ สุรวงศ์ชัยวัช (2558) ศึกษา
ปัจจัยการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบบัญชีของธุรกิจขนาด
กลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ผลการศึกษา
พบว่า การประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบบัญชี

รัตติยา วงศ์ริลา (2561) ศึกษาผลกระทบ
ของสมรรถนะการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพงบ
การเงินของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขต
กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ด้านความรู้
ความสามารถในการสอบบัญชี ด้านทักษะการ
ปฏิบัติงานตรวจสอบ มีความสัมพันธ์และ
ผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพงบการเงิน

พิมพาภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์ และณภา
นาคนะยม (2564) ศึกษาผลกระทบของการบัญชี
ดิจิทัลที่มีต่อคุณภาพของรายงานการเงิน
ผลการศึกษาพบว่า การบัญชีดิจิทัลส่งผลกระทบต่อ
คุณภาพของรายงานการเงิน

Emmy Indrayani (2021) ศึกษาปัจจัยที่
มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ผลการศึกษาพบว่า
โปรแกรมทางบัญชีมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ
ต่อคุณภาพของงบการเงิน

3) ปัจจัยด้านการสอบบัญชี

รัชณี บินยาเซ็น (2560) ศึกษาอิทธิพลของ
มาตรฐานการปฏิบัติงาน ความซื่อสัตย์ในวิชาชีพ
และการพัฒนาศักยภาพทางการบัญชีต่อคุณภาพ
การปฏิบัติงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับ
อนุญาตของกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า
การปฏิบัติงานโดยรู้ความสามารถในวิชาชีพ
การปฏิบัติงานด้วยทักษะวิชาชีพ มีอิทธิพล
ทางบวกต่อคุณภาพการปฏิบัติงานการสอบ
บัญชีในด้านคุณภาพของงาน และคุณค่าแห่ง
จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีมีอิทธิพลทางบวกต่อ
คุณภาพการปฏิบัติงานการสอบบัญชีในด้าน
คุณภาพของงาน

รัตติยา วงศ์ริลา (2561) ศึกษาผลกระทบ
ของสมรรถนะการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพงบ
การเงินของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขต
กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ด้านความรู้
ความสามารถในการสอบบัญชี ด้านทักษะการ
ปฏิบัติงานตรวจสอบ มีความสัมพันธ์และ
ผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพงบการเงิน

อรรณพร ตันพิพัฒน์อารีย์ (2560) ศึกษา
ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขต
กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความเป็น
อิสระของกลุ่มผู้สอบบัญชี และการควบคุมคุณภาพ
ของสำนักงานตรวจสอบบัญชีส่งผลต่อคุณภาพ
รายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร

จ่านง จันทโชโต (2558) ศึกษาคุณภาพ
ของรายงานการเงินบริษัทจดทะเบียนในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า

ปัจจัยคุณภาพการสอบบัญชีส่งผลทางบวกต่อคุณภาพของรายงานการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4) ปัจจัยด้านการควบคุมภายใน

จิตรลดา สีหามาตย์ (2561) ศึกษาความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของหน่วยงานภาครัฐ ในมุมมองของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านโครงสร้างองค์กร และด้านกฎระเบียบหรือมาตรการ มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน

ดารุณี ธรรมประวัติ และวิสาข์รัตน์ ภาณุทานนท์ ณ มหาสารคาม (2564) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีโรงพยาบาลของรัฐบาลในจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร และกฎระเบียบข้อบังคับ มีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี

Aris Eddy Sarwono, Asih Handayani (2021) ได้ศึกษาผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศ ต่อการเงินคุณภาพที่มีการควบคุมภายในเป็นตัวแปรถ่วงรอง ผลการวิจัยพบว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการควบคุมภายในมีผลเชิงบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงินทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยเพื่อนำไปสู่สมมติฐานในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาในงานวิจัยนี้ คือ ผู้ทำบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ที่ขึ้นทะเบียนผู้ทำบัญชีกับสภาวิชาชีพบัญชี ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 1,287 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565) คนซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamane (1973)

$$\begin{aligned} n &= \frac{1,287}{1 + 1,287 (0.05)^2} \\ n &= 306 \\ n &\approx 306 \text{ คน} \end{aligned}$$

จากผลการคำนวณจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 306 คน โดยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เฉพาะผู้ทำบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จากบริษัทละ 1 คน จนกว่าจะครบ 306 ตัวอย่าง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) รวมทั้งสิ้น 306 ชุด ซึ่งโครงสร้างแบบสอบถามมี 4 ส่วน จำนวน 78 ข้อ ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงินจำนวน 48 ข้อ ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของงบการเงิน

จำนวน 24 ข้อ ส่วนที่ 4 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตรวจสอบความเที่ยงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม (IOC : Index of Item Objective Congruence) ผู้วิจัยจึงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่าน (สุวิมล ติรกันนท์, 2548) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มีค่าความตรงผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ในการทดสอบก่อนการใช้งานได้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทำการทดสอบ (Pre-test) จำนวน 30 ชุด กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้หลังจากได้ผลแล้ว จึงนำมารวบรวมเพื่อทำการทดสอบความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) มีค่าเท่ากับ 0.890 ซึ่งมากกว่า 0.70 ขึ้นไป (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560) จึงสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้ 1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล ได้แก่เอกสาร หนังสือ

งานวิจัยบทความสื่อสารสนเทศ เอกสารอื่น ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้พื้นฐานในการวิจัย และนำมาใช้ในการพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย 2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้ทำการศึกษาวิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปยัง ผู้ทำบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ขึ้นทะเบียนผู้ทำบัญชีกับสภาวิชาชีพบัญชี ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

4) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การหาค่าร้อยละ และการแจกแจงความถี่ เพื่อใช้อธิบายลักษณะข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 1 แบบสอบถามมี 4 ส่วน จำนวน 78 ข้อ ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของงบการเงิน

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) ในการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี ปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ปัจจัยด้านการสอบบัญชี และปัจจัยด้านการควบคุมภายใน ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงิน จากมุมมองของนักบัญชี ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ผลการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เมื่อเพิ่มปัจจัยทีละตัว

	Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Sig.
1	Ethics	.966	0.933	0.933	0.11917	0.000**
2	Ethics, Skill	.981	0.962	0.962	0.08999	0.000**

** significant at the 0.01 level (2-tailed)

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินจากมุมมองของนักบัญชี ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด

หลักทรัพย์ SET100 มี ทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะในการประกอบวิชาชีพ (Skill) และ ด้านการตระหนักถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ (Ethics) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ผลการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เมื่อเพิ่มปัจจัยทีละตัว

	Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Sig.
1	IT	.966	0.933	0.932	0.11953	0.000**
2	IT, Software	.966	0.934	0.934	0.11860	0.000**

** significant at the 0.01 level (2-tailed)

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินจากมุมมองของนักบัญชี ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ ด้าน

โปรแกรมบัญชี (Software) และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) พบว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ผลการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เมื่อเพิ่มปัจจัยทีละตัว

	Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Sig.
1	Knowledge	.945	0.892	0.892	0.15120	0.000**
2	Knowledge, Skill	.962	0.926	0.926	0.12540	0.000**
3.	Knowledge, Skill, Ethics	.963	0.927	0.926	0.12477	0.000**

** significant at the 0.01 level (2-tailed)

จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยด้านการสอบบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินจากมุมมองของนักบัญชี ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้

ความสามารถ (Knowledge) ด้านทักษะในการประกอบวิชาชีพ (Skill) และด้านการตระหนักถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ (Ethics) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ผลการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เมื่อเพิ่มปัจจัยทีละตัว

	Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Sig.
1	Organization	.946	0.894	0.894	0.14981	0.000**
2	Organization, Risk	.954	0.910	0.910	0.13823	0.000**

** significant at the 0.01 level (2-tailed)

จากตารางที่ 4 พบว่าปัจจัยด้านการควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินจากมุมมองของนักบัญชี ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่

ด้านการบริหารความเสี่ยง (Risk) ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organization อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

อภิปรายผล

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านผู้ทำบัญชีส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ พิสมัย ผิวอ่อน (2560) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในกรุงเทพมหานคร พบว่าทักษะความรู้และด้านจรรยาบรรณมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความน่าเชื่อถือของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ชนมันภา ฐัฒพรหม (2562) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ ของงบการเงินของธุรกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในมุมมองของนักวิเคราะห์หุ้นเชื่อ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของงบการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ได้แก่ ปัจจัยด้านระบบบัญชี ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี ปัจจัยด้านจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี วนิดา เจริญแก้ว (2563) ได้ทำการศึกษาความรู้ และทักษะวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การจัดทำบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติ ในเขตกรุงเทพมหานครพบว่าทักษะวิชาชีพบัญชี เช่น ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น ทักษะการพัฒนาตนเอง ส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการนำเสนอ งบการเงินที่ถูกต้องครบถ้วน อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ผู้ทำบัญชีจึงควรพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะในการประกอบวิชาชีพ ด้านการตระหนักถึงจรรยาบรรณ เพื่อให้เป็นนักบัญชีที่มีคุณภาพ เป็นมืออาชีพ มี

คุณสมบัติครบถ้วน พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ได้มาซึ่งงบการเงินที่มีคุณภาพ

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านโปรแกรมบัญชี และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ วนิดา เจริญแก้ว (2563) พบว่าความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี ด้านการนำเสนอ งบการเงินที่ถูกต้องครบถ้วนอย่างมีนัยสำคัญ ประสิทธิภาพของการจัดทำบัญชีดีขึ้นเมื่อใช้ระบบสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) เข้ามาช่วยในการบันทึกข้อมูล ประมวลผล และระบบบัญชีสามารถออกรายงานเพื่อการนำเสนอ งบการเงินได้อย่างถูกต้อง ซึ่งก่อให้เกิดความมั่นใจในการใช้งบการเงินเพื่อการบริหารองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาดา ภูริพงศ์ (2565) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานบัญชีกับคุณภาพรายงานการเงินของนักบัญชียุค Digital Disruption ธุรกิจโรงแรม จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่าความสามารถของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณภาพของงบการเงิน

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จ่านง จันทโชโต (2558) ได้ศึกษาคุณภาพของรายงานการเงินบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยคุณภาพการสอบบัญชี ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพของรายงาน

การเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และอรรถพร ตันพิพัฒน์อารีย์ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นอิสระของกลุ่มผู้สอบบัญชี และการควบคุมคุณภาพของสำนักงานตรวจสอบบัญชีส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการควบคุมภายใน ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ikrar Nusa Bangsa (2018) ได้ศึกษาผลกระทบของระบบการควบคุมภายใน ระบบบัญชีต่อคุณภาพของงบการเงินที่กลั่นกรองโดยภาระผูกพันขององค์กร ผลการวิจัยพบว่าผลการวิจัยพบว่าระบบควบคุมภายในและระบบบัญชีการเงินมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของงบการเงิน สอดคล้องกับ Khoirul Aswar (2020) ได้ศึกษาการประเมินผลกระทบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของงบการเงินของรัฐบาลท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ว่างระบบควบคุมภายในและเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของงบการเงิน

จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ทั้ง 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี ปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ปัจจัยด้านการสอบบัญชี และปัจจัยด้านการควบคุมภายใน ล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลทำให้การจัดทำงบการเงินได้อย่างมีคุณภาพ เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์

ในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจหรือการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาในงานวิจัย ผู้ทำบัญชีควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนำไปประยุกต์ใช้และควรให้ความสำคัญกับการรู้จักพัฒนาตนเอง ทั้งในด้านความรู้ต่าง ๆ อาทิเช่น ความรู้ด้านบัญชีและภาษี ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้ด้านธุรกิจ และด้านทักษะต่าง ๆ อาทิเช่น ทักษะด้านการเป็นผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารประสานงาน และทักษะด้านการพัฒนาตนเอง ซึ่งความรู้และทักษะทั้งหมดนี้มีความจำเป็นในวิชาชีพของผู้ทำบัญชี เพื่อเสริมสร้างความก้าวหน้า และความมั่นคง ทำให้ผู้ทำบัญชีเป็นที่ยอมรับในกลุ่มธุรกิจทุกประเภทและความต้องการของผู้ประกอบการในตลาดแรงงาน ทำให้วิชาชีพของบัญชีคงฐานมาอยู่ยิ่งขึ้น

2. ผลการศึกษาวิจัยสนับสนุนให้ภาคธุรกิจใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพบัญชีควรให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง เช่นการเข้าร่วมอบรมความรู้ทางบัญชีเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการศึกษาวิจัยสนับสนุนให้ภาครัฐสามารถนำผลจากการวิจัยไปปรับใช้หรือเพิ่มเติมในหลักสูตรการเรียนการสอน เช่นทักษะด้านการสื่อสาร ภาษาต่างประเทศ เพื่อเตรียมพร้อมบัณฑิตก้าวสู่ตลาดแรงงานทั้งในประเทศ และในภูมิภาคอาเซียน

4. ผลการศึกษาวิจัยสนับสนุนให้ผู้ทำบัญชีต้องพัฒนาในเรื่องของการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น

เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชี แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันผู้ทำบัญชีมีใช้เพียงพนักงาน ที่คอยทำแต่งงานเอกสารเพียงด้านเดียวเท่านั้น จะต้องมีการแสดงความคิดเห็น การสอบถาม พูดคุยกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในองค์กร และ ภายนอกองค์กร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการในการ จัดทำงบการเงินที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). *การวิเคราะห์สถิติ ขั้นสูง ด้วย SPSS for Window*. (พิมพ์ ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา
- จิตรลดา สีหามาตย์. (2561). *ความสัมพันธ์ของ ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีต่อ คุณภาพรายงานทางการเงินของหน่วยงาน ภาครัฐ ในมุมมองของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. (การ ค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.*
- จ่านง จันทโชโต. (2558) . *คุณภาพของรายงาน การเงินบริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย.วารสาร วิชาชีพบัญชี, 11(32), 17-33.*
- ชนมณภา ทับพรหม. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความน่าเชื่อถือของงบการเงินของธุรกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ใน มุมมองของนักวิเคราะห์สินเชื่อ. วารสาร สภาวิชาชีพบัญชี, 1(3), 83-98.*
- ณัฐวุฒิ ตันติเศรษฐ์. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงินและประสิทธิผล ในการตัดสินใจของบริษัทที่จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสาร บริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ, 6(2), 20-35.*
- ดารุณี ธรรมประวัติ และวิสาขรัตน์ ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้าน การเงินและบัญชีโรงพยาบาลของรัฐบาล ในจังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิจัยและ นวัตกรรมทางการอาชีวศึกษา, 6(2), 58-77.*
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2565). *รายงานประจำปี 2565 ตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย. สืบค้น 1 มีนาคม 2565, จ าก <https://www.set.or.th/annual-report/th/2022/index.html#p=1>*
- ทัตดาว สิทธิรักษ์. (2557). *ผลกระทบศักยภาพของ นักบัญชีที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน กรณีศึกษาเชิงประจักษ์นักบัญชีใน ประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์หลักสูตร ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.*
- พิมพ์ภรณ์ พิงบุญพานิชย์ และนภานาคแย้ม. (2564). *ผลกระทบของการบัญชีดิจิทัลที่มี ต่อคุณภาพของรายงานการเงิน. วารสาร เทคโนโลยีสุรนารี, 16(1), 26-43.*

พิสมัย ผิวอ่อน. (2560). การกำกับดูแลกิจการที่ดีที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในกรุงเทพมหานคร. (ค้นคว้าอิสระ คณะบัญชี). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

รัชณี ปินยาเซ็น. (2560). อิทธิพลของมาตรฐานการปฏิบัติงาน ความซื่อสัตย์ในวิชาชีพ และการพัฒนาศักยภาพทางการบัญชีต่อคุณภาพการปฏิบัติงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รัตติยา วงศรีลา. (2561). ผลกระทบของสมรรถนะการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพงบการเงินของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตกรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม

วารินพรรณ สุรวงค์ชัยวัช. (2558). ศึกษาปัจจัยการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม

วนิดา เจริญแก้ว. (2563). ความรู้และทักษะวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีในมุมมอง

ของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติ ในเขตกรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ และสุภชัย พาหุมนันโต. (2557). การใช้ประโยชน์จากงบการเงินของผู้ประกอบการ SMEs. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5(1), 75-89.

สุภาดา ฐิธิพงศ์. (2565). ความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานบัญชีกับคุณภาพรายงานการเงินของนักบัญชียุค Digital Disruption ธุรกิจโรงแรม จังหวัดพิษณุโลก. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม, 7(2), 126-137.

สภาวิชาชีพบัญชี. (2565). รายงานประจำปี 2565. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. กรุงเทพฯ.

สุวิมล ติรกานันท์. (2548). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อรรถพร ตันพิพัฒน์อารีย์. (2560) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม

อุมาวดี เดชธำรงค์, นาริรัตน์ ภัคศิริวิงษ์ และวิระ พงศ์ จันทร์สนาม. (2561). อิทธิพลของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลาง และ ขนาดย่อม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 39(1), 77-95.

Aris Eddy Sarwono & Asih Handayani. (2021). Determinants of the Quality Financial Information Small and Medium Enterprises Sector. *International Journal of Science, Technology & Management*, 2(4), 1197-1202.
DOI: 10.46729/ijstm.v2i4.262

Emmy Indrayani. (2021). The factors that affect the quality of financial statements. *Jurnal Ilmiah Ekonomi Bisnis* 26(3), 237-248.
DOI:10.35760/eb.2021.v26i3.3728

Ikhar Nusa Bangsa (2018). The Effect of Internal Control Systems, Accounting Systems on the Quality of Financial Statements Moderated by Organizational Commitments. *Accounting Analysis Journal*, 7(2), 127-134.
DOI: 10.15294/aaj.v7i2.20616

Khoirul Aswar. (2020). Assessing the impact of influencing factors on the quality of local government financial statements. *Journal of Economics, Finance and Accounting*, 7(1), 1-8.
DOI: 10.17261/Pressacademia.2020.1176

Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper. & Row.